

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – ĐÀ NẴNG NĂM 2020****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Câu 1. (2,0 điểm)**

Đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi:

Sức mạnh của lời nói

Malcolm Dalkoff là một cậu bé nhút nhát, dễ bị tổn thương. **Cậu** có rất ít bạn và luôn phải lùi thối một mình. Một lần, cô giáo đọc cho cả lớp một đoạn truyện ngắn “Loài vật là bạn thân của con người”, sau đó phân công mỗi học sinh tự viết đoạn kết cho câu chuyện. Dalkoff thích lắm, ngay chiều hôm ấy cậu đã hoàn thành bài viết của mình. Nhưng mãi cậu mới có đủ tự tin đem nộp truyện của mình cho cô giáo vào buổi học tuần sau. Những gì cậu viết cũng như điểm số mà cô giáo đã cho không hề quan trọng. Đối với Dalkoff, điều quan trọng nhất mà cũng là điều cậu nhớ nhất lại chính là bốn chữ Cô giáo đã phê: “Em viết hay lắm”. Chỉ bốn chữ mà cũng đủ để thay đổi toàn bộ cuộc đời cậu bé. Trước khi nhận được bốn chữ đó, cậu chưa bao giờ có khái niệm về bản thân hay những điều mình đã làm. Còn sau buổi học hôm ấy, cậu đã chạy thật nhanh về nhà, ngồi ngay vào bàn và bắt đầu viết một câu chuyện ngắn, một câu chuyện về tất cả những điều cậu đã từng mơ tới và không bao giờ dám nghĩ mình có thể biến những giấc mơ đó thành hiện thực. Cậu viết ngày càng nhiều hơn và cử được một chuyện cậu lại mang ngay tới cho cô giáo của mình nhận xét. “Cô ấy đúng là một cô giáo tuyệt vời!”

Nhiều năm trôi qua, Malcolm Dalkoff đã trở thành một nhà văn nổi tiếng thay cho cậu bé Malcolm Dalkoff tự ti ngày nào. Cậu trở về thăm trường cũ và thăm lại cô giáo ngày xưa của mình. Điều cậu phải cảm ơn cô không phải vì Cô đã trở thành một người bạn của cậu mà chính là bốn chữ đầu tiên cô đã từng phê: “Em viết hay lắm!”, bởi những chữ ấy đã có thể thay đổi cả một cuộc đời.

(Nhiều tác giả, Trái tim có điều kỳ diệu, Nhà xuất bản Trẻ, 2002)

- Hãy cho biết các từ ngữ được gạch chân thực hiện phép liên kết nào? (0,5 điểm)
- Tìm khởi ngữ trong câu: Đối với Dalkoff, điều quan trọng nhất mà cũng là điều cậu nhớ nhất lại chính là bốn chữ cô giáo đã phê: “Em viết hay lắm!”. (0,5 điểm)
- Vì sao lời phê của cô giáo: “Em viết hay lắm!” đã làm thay đổi toàn bộ cuộc đời Malcolm Dalkoff? (0,5 điểm)

d) Em có đồng tình với điều mà Malcolm Dalkoff nghĩ về cô giáo của mình: “Cô ấy đúng là một cô giáo tuyệt vời!” không? Vì sao? (0,5 điểm)

Câu 2. (3,0 điểm)

Viết một đoạn văn hoặc bài văn ngắn trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của lời khen trong cuộc sống.

Câu 3. (5,0 điểm)

Cảm nhận của em về tình bà cháu trong hai đoạn thơ sau:

Lên bốn tuổi cháu đã quen mùi khói

Năm ấy là năm đói mòn đói mỏi

Bố đi đánh xe, khô rạc ngựa gầy

Chỉ nhớ khói hun nhèm mắt cháu

Nghĩ lại đến giờ sống mũi còn cay !

Lận đận đời bà biết mấy nắng mưa

Mấy chục năm rồi, đến tận bây giờ

Bà vẫn giữ thói quen dậy sớm

Nhóm bếp lửa ấp iu nồng đượm

Nhóm niềm yêu thương, khoai sắn ngọt bùi

Nhóm nồi xôi gạo mới sẻ chung vui

Nhóm dậy cả những tâm tình tuổi nhỏ

Ôi kì lạ và thiêng liêng - bếp lửa !

(Bảng Việt, Bếp lửa, Ngữ văn 9, Tập một, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, 2020)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

Phần I

Câu 1

a) Hãy cho biết các từ ngữ được gạch chân thực hiện phép liên kết nào? (0,5 điểm)

b) Tìm khởi ngữ trong câu: Đối với Dalkof, điều quan trọng nhất mà cũng là điều cậu nhớ nhất lại chính là bốn chữ cô giáo đã phê: “Em viết hay lắm!”. (0,5 điểm)

c) Vì sao lời phê của cô giáo: “Em viết hay lắm!” đã làm thay đổi toàn bộ cuộc đời Malcolm Dalkof? (0,5 điểm)

d) Em có đồng tình với điều mà Malcolm Dalkoff nghĩ về cô giáo của mình: “Cô ấy đúng là một cô giáo tuyệt vời!” không? Vì sao? (0,5 điểm)

a)

Phương pháp: căn cứ bài Liên kết câu và đoạn văn

Cách giải:

Các từ ngữ được gạch chân thực hiện phép liên kết: phép thế.

b)

Phương pháp: Căn cứ bài Khởi ngữ

Cách giải:

Khởi ngữ: Đối với Dalkof

c)

Phương pháp: phân tích

Cách giải:

Lời phê của cô giáo: “Em viết hay lắm!” đã làm thay đổi toàn bộ cuộc đời của Malcolm Dalkof vì:

- Thể hiện sự công nhận đối với những việc làm tốt của Malcolm Dalkof.
- Lời động viên, khích lệ, truyền cho Malcolm Dalkof niềm tin vào khả năng của chính mình.

d)

Phương pháp: phân tích, tổng hợp

Cách giải:

Học sinh đưa ra quan điểm riêng của mình.

Gợi ý: Đồng tình. Vì:

- Cô giáo đã truyền cho Malcolm Dalkoft cảm hứng để cậu bé tiếp tục làm những điều mình thích, tin tưởng vào năng lực của mình.
- Cô dành tình yêu thương và sự quan tâm tới một học trò đặc biệt.

Câu 2

Viết một đoạn văn hoặc bài văn ngắn trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của lời khen trong cuộc sống

Phương pháp: Phân tích, tổng hợp

Cách giải:

1. Giới thiệu vấn đề: ý nghĩa lời khen trong cuộc sống.

2. Giải thích vấn đề:

- Lời khen là những ngôn ngữ thể hiện sự đánh giá tốt, vừa lòng về một người, sự vật hay hành động nào đó.

=> Lời khen có ý nghĩa quan trọng trong cuộc sống con người.

3. Phân tích, bàn luận vấn đề

- Ý nghĩa của lời khen trong cuộc sống:

+ Lời khen thể hiện sự công nhận của ai đó về một việc làm có ảnh hưởng tích cực của người nào đó. Việc biết công nhận thành quả của người khác thể hiện người khen ngợi là một người hiểu biết và biết chia sẻ.

+ Lời khen là lời động viên, truyền cảm hứng cho người được khen ngợi.

+ Lời khen chân thành giúp cho người được khen ngợi có động lực để cống hiến, tin tưởng vào khả năng của mình.

- Những trường hợp xứng đáng được khen ngợi:

+ Trẻ con có thành tích học tập tốt, vâng lời cha mẹ, giúp đỡ người già,...

+ Ai đó hoàn thành công việc xuất sắc so với khả năng của họ

...

- Phân biệt khen ngợi chân thành với nịnh hót.

- Phê phán những người không bao giờ biết khen ngợi người khác.

4. Liên hệ bản thân và tổng kết

Câu 3

Cảm nhận của em về tình bà cháu trong hai đoạn thơ sau:

Lên bốn tuổi cháu đã quen mùi khói

Năm ấy là năm đói mòn đói mỏi

Bố đi đánh xe, khô rạc ngựa gầy

Chỉ nhớ khói hun nhèm mắt cháu

Nghĩ lại đến giờ sống mũi còn cay !

Lận đận đời bà biết mấy nắng mưa

Mấy chục năm rồi, đến tận bây giờ

Bà vẫn giữ thói quen dậy sớm

Nhóm bếp lửa ấp iu nồng đượm

Nhóm niềm yêu thương, khoai sắn ngọt bùi

Nhóm nôi xôi gạo mới sẻ chung vui

Nhóm dậy cả những tâm tình tuổi nhỏ

Ôi kì lạ và thiêng liêng - bếp lửa !

Phương pháp: phân tích, tổng hợp

Cách giải:

1. Giới thiệu chung

Tác giả:

- Nhà thơ Bằng Việt tên khai sinh là Nguyễn Việt Bằng.

- Sinh năm 1941, quê ở huyện Thạch Thất, tỉnh Hà Tây (nay là Hà Nội). Bằng Việt làm thơ từ đầu những năm 60 của thế kỷ XX và thuộc thế hệ các nhà thơ trưởng thành trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước.

- Phong cách sáng tác: Thơ Bằng Việt thường nghiêng về một lời tâm sự, một sự trao đổi suy nghĩ, gây được cảm giác gần gũi, thân thiết đối với người đọc. Thơ ông thường sâu lắng, trầm tư thích hợp với người đọc thơ trong sự trầm tĩnh, vắng lặng.

- Giải thưởng: Tác giả đã được nhận giải nhất văn học – nghệ thuật Hà Nội năm 1967 với bài thơ “Trở lại trái tim mình”; giải thưởng chính thức về dịch thuật văn học quốc tế và phát triển giao lưu văn hóa quốc tế do Quỹ Hòa Bình (Liên Xô) trao tặng năm 1982.

Tác phẩm:

- Bài thơ được sáng tác năm 1963, khi tác giả đang là sinh viên học ngành luật ở nước ngoài.

- Bài thơ được đưa vào tập “Hương cây – Bếp lửa” (1968), tập thơ đầu tay của Bằng Việt in chung với Lưu Quang Vũ.

- Đoạn thơ nói lên những suy nghĩ của cháu về bà.

2. Phân tích, cảm nhận

Những kỉ niệm tuổi thơ sống bên bà và bếp lửa:

- Lên 4 tuổi: là những kỉ niệm đầu tiên khi cháu bắt đầu biết nhớ.

- Đó là một tuổi thơ: Có bóng đen ghê rợn của nạn đói: “*đói mòn đói mỏi*”, “*khô rạc ngựa gầy*”, “*khói hun nhèm mắt*” => khung cảnh ảm đạm, nỗi ám ảnh đã từng đè nặng nhiều cuộc đời trong quá khứ.

=> Đó cũng là hoàn cảnh chung của biết bao trẻ em sinh ra trong những năm tháng kháng chiến nhiều gian khổ, hi sinh.

- Khi ấy, cháu cùng bà nhóm lửa, khói hun nhèm mắt, chính cái mùi khói ấy đã xua đi cái mùi tử khí trên khắp các ngõ ngách làng quê và cũng chính cái mùi khói ấy đã in sâu, quện chặt tâm hồn người cháu để rồi dù năm tháng có trôi qua, dấu ấn tuổi thơ ấy vẫn chẳng thể phai nhòa “*nghĩ lại bây giờ sống mũi còn cay*” là mùi khói hay chính tại bởi sự xúc động nghẹn ngào khiến tác giả cay nơi đầu sống mũi. Hoài niệm ấy đã xóa nhòa khoảng cách thời gian khiến quá khứ như đồng hiện trong hiện tại

Suy ngẫm về cuộc đời bà và bếp lửa:

- Suốt một đời lận đận, vất vả, bà đã và vẫn đang làm công việc nhóm lửa:

“Lận đận đời bà biết mấy nắng mưa

Mấy chục năm rồi đến tận bây giờ

Bà vẫn giữ thói quen dậy sớm”

+ Từ láy “lặn đạ” với điệp từ “nắng mưa” nhấn mạnh cháu chưa từng và chẳng thể nào quên cuộc đời bà, một cuộc đời đầy lo toan, vất vả.

+ Khôn lớn trưởng thành, cháu càng thấu hiểu những ý nghĩa cao cả, thiêng liêng từ một công việc rất đời bình dị của bà: nhóm lửa. Điệp từ *nhóm* điệp lại 4 lần với hai lớp nghĩa. Bà đã làm công việc khởi đầu của một ngày: nhóm bếp lửa mỗi sớm mai và làm công việc khởi đầu của một đời, đó là bồi đắp tâm hồn, thắp lên những tình cảm cao quý. Từ “nhóm” thứ nhất hiểu theo nghĩa thực: thắp lên ngọn lửa trong gian bếp để sưởi ấm, để nấu chín thức ăn.... Ba từ “nhóm” sau được hiểu theo nghĩa ẩn dụ: bà truyền cho cháu tình yêu thương ruột thịt, tình đoàn kết chia sẻ xóm làng và đặc biệt hơn bà đã khơi dậy những tâm tình tuổi nhỏ, thức tỉnh trong tâm hồn cháu biết bao ước mơ và tình cảm tốt đẹp

=> Như vậy đến đây ta thấy bà không chỉ là người nhóm lửa, giữ lửa mà còn là người truyền lửa. Ngọn lửa của tình yêu, của niềm tin, đức hi sinh không chỉ bà truyền cho cháu mà còn là của những thế hệ đi trước tiếp lửa cho thế hệ sau

- Khám phá ra những ý nghĩa kì diệu, cao cả, thiêng liêng từ bếp lửa của bà, cháu sung sướng thốt lên:

“Ôi kì lạ và thiêng liêng bếp lửa”

Phép đảo ngữ, câu cảm thán với từ “ôi” đặt ở đầu câu bộc lộ sự ngạc nhiên, ngỡ ngàng, và vui sướng của cháu. Bếp lửa ấy luôn hiện diện cùng bà, tỏa sáng vẻ đẹp của bà. Đứa cháu nhỏ cảm thấy thật bất ngờ khi phát hiện được những điều kì diệu thiêng liêng từ những thứ bình thường, giản dị. Cháu nhớ về bà, nhớ về Bếp lửa cũng chính là nhớ về quê hương, cội nguồn với tấm lòng tri ân sâu nặng.

3. Tổng kết vấn đề

- *Giá trị nội dung*: Qua hồi tưởng và suy ngẫm của người cháu đã trưởng thành, bài thơ “Bếp lửa” gợi lại những kỉ niệm đầy xúc động về người bà và tình bà cháu, đồng thời thể hiện lòng kính yêu, trân trọng và biết ơn của cháu đối với bà, cũng là đối với gia đình, quê hương, đất nước.

- *Giá trị nghệ thuật*: Bài thơ là sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa biểu cảm với miêu tả, tự sự và bình luận.

Thành công của bài thơ còn ở sự sáng tạo hình ảnh “bếp lửa” gắn liền với hình ảnh người bà, làm điểm tựa, khơi gợi một kỉ niệm, cảm xúc, suy nghĩ về bà và tình bà cháu.